

Handläggare: Bo Dannert
Telefon: 08-508 18 040

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2007-08-23

Inrättande av Jobbtorg i Stockholm

Remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Omedelbar justering.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Per-Ove Mattsson
avdelningschef

Sammanfattning

Stadsledningskontoret föreslår att fem Jobbtorg, varav ett i Vantör, inrättas i staden från den 1 januari 2008. Förslaget har skickats ut på remiss till samtliga stadsdelsförvaltningar.

Jobbtorgen ska förstärka stadens insatser för att minska stadens kostnader för försörjningsstöd. Ett viktigt uppdrag för Jobbtorgen är att samordna arbetsmarknadens aktörer i ett nära och gemensamt arbetssätt för att effektivisera insatserna för arbetslösa med försörjningsstöd.

Förvaltningen ser positivt på förslaget, inte minst ambitionen att effektivisera stödet till arbetslösa genom ett utökat och välintegrerat samarbete mellan arbetsmarknadens olika aktörer såsom arbetsförmedling, kommun, organisationer, näringsliv och försäkringskassa. Förvaltningen föreslår även att Jobbtorg Sydost får en viss specialisering på att utveckla stödet till långtidsarbetslösa ungdomar och att det placeras vid Gullmarsplan för att lätt kunna nås av de flesta i området.

Bakgrund

Kommunstyrelsen fick i uppdrag i budget 2007 att dels utvärdera och sammanställa erfarenheterna från de lokala arbetsmarknadsprojekt som genomförts i staden under senare år och dels genomföra ett särskilt projekt för att hjälpa stockholmare från bidrag till arbete. Utvärderingen är genomförd och med stöd av dess resultat och erfarenheter föreslår stadsledningskontoret att fem Jobbtorg inrättas i staden från den 1 januari 2008. Syftet med införande av Jobbtorg är att förstärka stadens insatser för att fler arbetslösa ska komma ut i arbete och därmed minska stadens kostnader för försörjningsstöd.

En viktig utgångspunkt är att samla arbetsmarknadens aktörer: näringsliv, organisationer, kommun, arbetsförmedling och försäkringskassan i ett gemensamt arbetssätt för att effektivisera insatserna för arbetslösa med försörjningsstöd att komma i arbete och egen försörjning.

Jobbtorgen organiseras under kommunstyrelsen och en övergripande samordningsfunktion kommer att finnas inom stadsledningskontoret. Varje lokalt Jobbtorg kommer att ledas av en chef som också kommer att vara ordförande i en styrgrupp där stadsdelarna finns representerade.

Förslaget har skickats ut på remiss till samtliga stadsdelsförvaltningar. Remisstiden sträcker sig till 31 augusti 2007.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ- och familjeomsorg.

Sammanfattning av förslaget

Förslaget innebär att fem Jobbtorg inrättas på fem platser runt om i staden. Jobbtorgen ska vara den gemensamma ingången till stadens samlade resurser för arbetsmarknadsinsatser av olika slag för *de målgrupper som staden arbetar med*. Jobbtorgen ska ha tydligt jobbfokus och ska inte arbeta med andra uppdrag än att verka för att enskilda kommer i arbete/studier. Jobbtorgen ska inte ha ansvar för myndighetsutövning.

Målgrupperna föreslås i ett första skede utgöras av

- Alla försörjningsstödstagare som den 1 januari 2008 uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshetsskäl.
- Alla nybesök som från 1 januari 2008 ansöker om försörjningsstöd av andra skäl, och där det finns anledning att utreda den enskildes möjlighet att arbeta helt eller delvis
- SFI – studerande som uppbär försörjningsstöd eller introduktionsersättning
- Vuxna flyktingar och anknytningsinvandrare där inte sjukdom eller andra tydliga skäl utgör hinder att delta på Jobbtorget
- Ungdomar i åldern 16-24 år.

I ett andra steg föreslås att Jobbtorgen utvidgas till att omfatta:

- försörjningsstödstagare som under en tid uppburit försörjningsstöd av andra skäl än arbetslöshet, och där skäl finns att pröva möjligheten att arbeta helt eller delvis
- insatser för psykiskt och fysiskt funktionshindrade som inte uppbär försörjningsstöd men som får stöd i olika former från stadsdelen, och som behöver insatser för att helt eller delvis kunna komma in på arbetsmarknaden. Formerna för detta måste övervägas då dessa inte alltid kan förväntas delta direkt i Jobbtorgens olika aktiviteter.

Jobbtorgen ska ha ett stort och brett utbud av insatser bl a bestående av utredning, kartläggning, studie- och yrkesvägledning, rådgivning, individuell coachning, arbetsträning, praktik och kortare förberedande yrkesutbildningar.

Det är stadens uppfattning att *arbetsförmedlingen* ska finnas ständigt närvarande på Jobbtorgen. Olika alternativ är tänkbara; att arbetsförmedlingen ingår i Jobbtorg med fullskaleservice, eller att arbetsförmedlingen är närvarande med en del av sin service eller med handläggare för vissa grupper. Pågående omorganisation av arbetsförmedlingen måste avvaktas innan ställning kan tas från myndighetens sida i frågan. Inriktningen är att även *försäkringskassan* ska finnas med på Jobbtorgen i någon form. Även där måste lösningar sökas utifrån den omorganisation som just nu pågår.

Även näringslivet ska finnas representerade i Jobbtorgen. Staden avser att upphandla enskilda anordnare, *företag och organisationer*, som kan uppfylla kraven på att i de delar staden beslutar, erbjuda människor vägar att komma in på eller återinträda på arbetsmarknaden. Dessa upphandlingar kommer att genomföras under hösten 2007.

De fem Jobbtorgen föreslås geografiskt placeras i Vantör, Skärholmen, Kungsholmen, Kista och Vällingby. *Jobbtorgen förutsätts ersätta en del av de verksamheter som hittills bedrivits i stadsdelsnämnderna.* Andra verksamheter bedöms *initialt* behöva fortsätta som hittills.

Staden ska stå för grundbemanningen i Jobbtorgen och de ska organisatoriskt placeras under kommunstyrelsens ekonomiutskott där de samordnade besluten och de ekonomiska justeringar som kan behöva göras under året ska beslutas.

Ansvaret för organisationen av Jobbtorgen har kommunstyrelsen och vid stadsledningskontoret inrättas en samordningsfunktion som ska ledas av en chef. Varje lokalt Jobbtorg kommer också att ha en chef och en styrgrupp där stadsdelarna finns representerade.

Budget för Jobbtorgen beslutas i budget för 2008. Principerna för finansiering är att nuvarande medel för arbetsmarknadsinsatser och flyktingmottagning delvis tas i anspråk, samt att tillkommande medel för flyktingmottagning enligt förslag i regeringens vårproposition beräknas kunna tillföras Jobbtorgen. *Därutöver beräknas en minskning av försörjningsstödkostnader med 10% kunna ske som följd av aktiva arbetsmarknadsåtgärder.* Detta grundas på utvärderingar av tidigare genomförda arbetsmarknadsprojekt. Dessa medel tillförs Jobbtorgen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen har under senare år arbetat aktivt med att utveckla stödet till arbetslösa och att effektivisera handläggningen av ekonomiskt bistånd. Förslaget att inrätta fem Jobbtorg bedömer förvaltningen vara ett led i samma strävan.

En huvudpunkt i det föreliggande förslaget är att samla arbetsmarknadens aktörer i ett gemensamt arbetssätt. Bl a behöver kontakterna med näringslivet utvecklas. Under tidigare år har handläggarna inom socialtjänsten många gånger upplevt att samarbetet med arbetsförmedlingen och även AF- rehab och försäkringskassan, varit otillräckligt. Stödet till de arbetslösa försörjningsstödstagarna har i stor utsträckning hänvisats till att i huvudsak utföras av socialtjänsten. En positiv förnyelse av samarbetet med arbetsförmedlingen har emellertid kommit igång under det senaste året. Bl. a. utifrån att försörjningsstödet målgrupp i högre grad kommit att bestå av sökande som är s.k. ”job-ready” och förvaltningens förhoppning är att Jobbtorgen kommer att ge denna utveckling ytterligare en skjuts framåt.

Inrättandet av de fem Jobbtorgen innebär en centralisering av arbetsmarknadsinsatserna i staden. Fördelen med centraliseringen är att det ger ökade möjligheter till samordning av de gemensamma resurserna och det digra utbud av arbetsmarknadsinsatser staden förfogar över. Stadens arbetsmarknadsverksamheter kan då bli en bättre och mer sammanhållen förhandlingspart gentemot näringslivet, arbetsförmedlingen och försäkringskassan än tidigare vilket skulle effektivisera insatserna ytterligare. Dock förutsätter det att de olika Jobbtorgens lokala styrgrupper, med representanter från stadsdelarna, får inflytande så att de goda lokala erfarenheter av arbete med arbetslösa försörjningsstödstagare som finns vid många stadsdelar inte går förlorade. Den lokala kännedomen och den kompetens som har byggts upp under många år, måste således tas tillvara på bästa sätt.

Förvaltningen föreslår att Jobbtorget för de sydöstra stadsdelarna ska ligga vid Gullmarsplan istället för i Vantör. Förvaltningen har goda erfarenheter av att samlokalisera verksamhet vid Gullmarsplan när det gäller missbruksvård. Den för Farsta, Enskede-Årsta/Vantör och Skarpnäck stadsdelsförvaltningar gemensamma beroendemottagningen är placerad vid Gullmarsplan med mycket gott resultat. Det är viktigt att läget väljs så att Jobbtorget blir lätt att nå för så många som möjligt inom de sydöstra stadsdelarna.

Förvaltningen anser också att det är positivt att Jobbtorgen inte ska ha ansvar för myndighetsutövning. Jobbtorgen ska utreda arbetsförmågan och skriva förslaget till aktivitetsplan och verkställa insatserna. Planen ska godkännas av stadsdelsförvaltningen som beslutar om försörjningsstöd. Det är enligt förvaltningen en rimlig ordning men förutsätter ett väl fungerande samarbete med en gemensam policy när det gäller bedömningar av vad som är rimliga krav på de sökande. Detta kan inte nog poängteras och något som man dels måste lägga ner mycket tid på i ett inledningsskede och dels ha kontinuerliga uppföljningar av såväl på ledningsnivå som på handläggarnivå.

De målgrupper som föreslås erhålla insatser av Jobbtorgen i första skedet är de som sannolikt kan ta ett arbete med kort varsel. När det gäller SFI-studerande som uppbär försörjningsstöd har det visat sig att många vid en förbättrad konjunktur kunnat övergå till arbete tillsammans med eller i stället för SFI-studierna. Bland de SFI-studerande är förutsättningarna dock inte likartade för alla. De som blivit långtidsberoende av försörjningsstöd behöver ett mer anpassat långsiktigt stöd för att kunna börja arbeta eller finna en annan försörjning. Ett uppdrag för Jobbtorget bör följaktligen också vara att förebygga att de nyanlända flyktingarna som genomgått introduktion inte fastnar i ett bidragsberoende.

I det andra steget i utvecklingen av Jobbtorgen, föreslås att målgruppen utvidgas. Möjligheten att arbeta helt eller delvis ska prövas även för dem som får försörjningsstöd av andra skäl än arbetslöshet. För dem som av medicinska skäl bedömts som endast delvis arbetsföra, kan ett deltidsarbete vara positivt både för individen och ur samhälls-ekonomisk synpunkt. För personer som har genomgått rehabilitering utifrån sociala och medicinska arbetshinder är det positivt att de ska få kunna komma vidare och få möjlighet till arbete eller annan meningsfull sysselsättning. För missbrukare och psykiskt funktionshindrade, finns svårigheterna att finna arbetsgivare som är villiga att anställa dem. För att kunna ta det andra steget är det viktigt att det genomförs en grundlig utvärdering av steg 1. Förvaltningen anser, utan att förekomma denna utvärdering, att det sannolikt kommer att bli nödvändigt att tillföra Jobbtorgen särskilda resurser och ett utvecklat samarbete med missbruksvården som finns i staden och vid landstinget. Detta för att dessa personer stegvis ska kunna närma sig arbetsmarknaden.

Jobbtorgens utbud av insatser bygger på erfarenheter av de arbetssökarverksamheter som prövats under senare år. Det är mycket viktigt att också arbetsförmedlingens utbud blir tillgängligt för dem som är berättigade till detta. Arbetsförmedlingen måste enligt förvaltningen således finnas med och vara ordentligt integrerad i verksamheten. Förslaget att arbetsförmedlingen ska finnas närvarande på Jobbtorgen, är därför positivt och avgörande för att Jobbtorgen ska bli den samlande resurs som tidigare saknats i arbetet med att minska arbetslöshet och minska antalet bidragsberoende människor.

För de som är långtidsberoende av försörjningsstöd är det även viktigt att möjligheterna till rehabilitering utreds och att rätt sorts resurser finns tillgängliga och kan sättas in snabbt utan byråkratiskt krångel. Försäkringskassans handläggare bör följaktligen också finnas integrerad i verksamheten och medverka i utredning och planering. Särskilt viktigt är det när det gäller de som inte längre har förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden. De bör få sin försörjning genom socialförsäkringssystemet.

Förslaget och den tydliga ambitionen att även anlita enskilda anordnare som kan erbjuda arbetslösa en väg att komma in på arbetsmarknaden är positivt och något som, med få undantag, tidigare saknats. Stadsdelarna har haft svårt att engagera näringslivet i arbetet med att minska antalet försörjningsstödstagare. Med en fungerande samverkan mellan socialtjänsten, arbetsförmedlingen, bemanningsföretag och näringsliv kan den

sammanlagda kompetensen medföra en kvalitetshöjning som tidigare inte upplevts i stödet till arbetssökande.

Antalet och placeringarna av Jobbtorgen i fem områden, Vantör, Skärholmen, Kungsholmen, Kista och Vällingby, är en rimlig uppdelning. Stockholm är inte homogent. De fem olika delarna som de fem Jobbtorgen ska ge service till har olika karaktär. Det ger möjlighet att utveckla respektive Jobbtorg efter de olika behov av stöd som finns i de olika områdena. Förslaget att varje Jobbtorg ska kunna utveckla insatser med särskild inriktning som ska erbjudas till sökande från alla delar av staden, är positivt. Vid utvärderingen ska de fem Jobbtorgen jämföras, som en stimulans och ett slags konkurrens. Det är bra, det behövs incitament för att nå den kvalitetshöjning av insatserna som förslaget om Jobbtorgen innebär. Dock förutsätter självfallet det att jämförelserna tar hänsyn till de olika Jobbtorgens lokala förutsättningar och skillnader.

Jobbtorgen ersätter en del verksamheter som bedrivits i stadsdelsnämnderna. För Farsta gäller det Arbetsforum Sydost och Ungdomsforum. Det gäller också delar av verksamheten Introduktion för nyanlända Sydost. Förvaltningen vill påtala vikten av att den kompetens som finns vid dessa verksamheter tas tillvara av Jobbtorgen såväl när det gäller personal som metodkompetens. Enligt förslaget ska inte Jobbtorgen ta över ansvaret för upprättandet av introduktionsplaner och utbetalningen av introduktionsersättning till flyktingar utan det blir stadsdelsnämndernas ansvar. Samarbetet mellan Jobbtorg och stadsdelsförvaltning blir även i detta fall mycket viktig och det är nödvändigt att rutiner och gemensam policys tillskapas.

En viktig fråga när det gäller flyktingar, är att det blir tydligt att Jobbtorgen inte står för någon myndighetsutövning. Risk finns bl a att den omfattande efterfrågan av bostäder tas upp där, vilket skulle ta mycket tid och resurser från Jobbtorgens uppdrag.

I förslaget görs bedömningen att de arbetsträningsverksamheter, som i dag bedrivs i flera stadsdelar, i ett initialt skede behöver fortsätta som hittills. Detta med anledning av att det är nödvändigt med en vidare översyn och ekonomisk analys. Dessa arbetsträningsverksamheter, som riktar sig till de bidragstagare som står längst från arbetsmarknaden, föreslås att de på sikt blir intäktsfinansierade och erbjuds till sökande från hela staden. För Farstas arbetsträningsverksamheter finns möjlighet att medverka till att denna målsättning förverkligas då de är väl inarbetade och anpassade för ett köp och säljkoncept. Det behövs emellertid en försiktig övergång med hänsyn till de som nu ingår i verksamheterna. Under 2008 behöver dessa verksamheter således finnas kvar hos stadsdelsnämnden för att successivt anpassas till den nya målsättningen med breddad målgrupp och intäktsfinansiering. Även arbetsmarknadsåtgärden OSA (offentligt skyddad anställning) bör finnas kvar hos stadsdelsnämnden eftersom dessa anställningar är nära knutna till arbetsträningsverksamheterna.

Försörjningsstödskostnaderna bedöms minska med 10 %. Att grunda en sådan bedömning på utvärderingar av tidigare genomförda arbetsmarknadsprojekt är osäkert. Resultatet av

arbetsmarknadsinsatser är beroende av den rådande konjunkturen och vilka insatser som redan är gjorda och vad som nyligen gjorts. Många stadsdelar ser utifrån dagens konjunktur, att de som lättast kunnat få arbete redan har fått det. Antalet bidragshushåll som i Farsta (norra och södra tillsammans) var närmare 2 000 i mitten på 1990-talet, har kunnat minska till 950 idag. Bland dem som finns kvar som sökande av försörjningsstöd är det därför många som har relativt sämre förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden och därför behöver mer tid för att komma vidare. Att sänka budgetarna för försörjningsstöd med en förutbestämd andel, redan från 1 jan 2008, är därför tveksamt. Utvärdering av Jobbtorgens effektivitet har framförts som en central fråga, vilket är mycket positivt. Utvärdering bör gälla även när besparingarna inom försörjningsstöd ska beräknas.

Jobbtorgen framstår som en i huvudsak förbättrad möjlighet att hjälpa arbetslösa in på arbetsmarknaden. Risk finns dock att inte alla kan tillgodogöra sig denna form av service. Erfarenheten i bl a Farsta är att det bland ungdomarna, som är en viktig målgrupp, finns behov av ett mer individualiserat, lokalt stöd. De som har sociala problem, som med anpassat stöd skulle kunna komma in på arbetsmarknaden, riskerar att tappas bort. Dessa ungdomar uteblir många gånger från möjligheten till hjälp om den inte finns lätt tillgänglig i närområdet. I projekt i flera stadsdelar, bl a Farsta, Skarpnäck, Enskede-Årsta/Vantör, har det visat sig att ett personligt stöd är avgörande för om förändring ska kunna åstadkommas. Särskilt väl har det dokumenterats i arbetet kring ungdomar som inte fullföljer gymnasiestudier. Med ett lokalt projekt kunde ett överraskande gott resultat uppnås. Många ungdomar återupptog efter detta stöd sina studier eller påbörjade praktik eller arbete.

I Farsta och även de övriga stadsdelarna i sydost är ungdomsarbetslösheten jämförelsevis omfattande. Många går ut från årskurs 9 utan godkända betyg. De olika Jobbtorgen ska kunna utveckla egna specialiserade inriktningar utifrån de lokala behoven. Förvaltningen föreslår därför att Jobbtorget i sydost får som särskilt uppdrag att utveckla stödet till långtidsarbetslösa ungdomar med sociala problem. Möjligheten att Jobbtorget inrättar lokala annex som tar emot dessa ungdomar bör övervägas. I stadsdelarna i sydost finns många ungdomar som vuxit upp i hem med en bristande social situation. Missbruk och psykiska svårigheter av olika slag medför att barnen inte får det stöd hemma som andra barn får. När socialtjänsten behöver ingripa handlar det ofta om komplexa problem. Många ungdomar avbryter gymnasiestudierna. Uppdraget för Jobbtorget bör bl a vara att få fler ungdomar att återuppta studier. Det behövs ett socialt förändringsarbete med ett bra stöd som komplement till de rimliga krav som kan ställas.

Bilaga

Förslag om inrättande av Jobbtorg i Stockholm